

CZŁONEK ZARZĄDU
WOJEWÓDZTWA
ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin, 27 sierpnia 2024 r.

**Pani
Agnieszka Kurzawa
Radna
Województwa
Zachodniopomorskiego**

W odpowiedzi na Pani interpelację z dnia 20 sierpnia 2024 roku dotyczącą niepokojących sygnałów od mieszkańców Szczecina w sprawie sytuacji ekologicznej na Odrze oraz możliwego pomoru ryb, udzielając odpowiedzi na pytania, muszę również odnieść się do treści wstępu zawartego w interpelacji.

Dwa lata temu politycy ówczesnie rządzącej opcji nie chcieli mówić o „katastrofie ekologicznej”, mimo że masowa śmiertelność ryb w 2022 roku rzeczywiście miała miejsce. W odróżnieniu od obecnej sytuacji, miała ona bezpośredni wpływ na wody dolnego odcinka Odry, zlokalizowanego w województwie zachodniopomorskim. Obecnie, mimo że ponownie odnotowuje się śnięcie ryb na śląskim odcinku Odry, zależnym głównie od Kanału Kłodnica, nie zaobserwowano istotnych anomalii bezpośrednio w województwie zachodniopomorskim, powiązanych z tym zjawiskiem, nawet w przypadku zbiornika Dzierżno Duże.

Kiedy w 2022 roku pojawiły się informacje o skutkach katastrofy, w tym o śniętych rybach i innych organizmach, brakowało odpowiedniej reakcji ze strony Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz niektórych służb, których interwencja była konieczna. Stąd wynikała ówczesna reakcja i wezwania do działania.

Na czym tak naprawdę polegały działania Wojewody Zachodniopomorskiego Zbigniewa Boguckiego, o których Pani wspomniała? Na fotografowaniu się na tle śniętych ryb, przejażdżkach motorówką po rzece oraz zleceniu zupełnie nieuzasadnionego napowietrzania wody za pomocą pomp. Traktowanie Odry, w której średni przepływ wody na wysokości Widuchowej wynosi około 363 m³/s, jak akwarium, gdzie można napowietrzać wodę pompką, wyraźnie wskazuje na propagandowy charakter tych działań. Skuteczność tych zabiegów można porównać do sytuacji, gdyby ktoś próbował natlenić wodę w basenie olimpijskim poprzez dmuchanie w nią przez słomkę do napojów.

Ostatnio napływały informacje o pogarszających się parametrach wód Odry oraz o śnięciach ryb i innych organizmów wodnych. W przypadku wód dolnego odcinka Odry, mimo chwilowego wzrostu ilości *Prymnesium parvum*, nie stwierdzono, aby to złote algi były bezpośrednią przyczyną śnięcia ryb. W 2022 roku prymnezyiny były główną przyczyną śnięcia ryb na górnych odcinkach Odry. Wówczas nie podjęto odpowiednich działań, co doprowadziło do rozprzestrzenienia się toksyn w dół rzeki oraz do masowych śnięć ryb z powodu niedotlenienia w dolnej części Odry. Tym razem nie stwierdzono podobnego zagrożenia.

W związku z tym, na podstawie faktycznego stanu rzeczy, udzielam odpowiedzi na Pani pytania zadane w interpelacji.

Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego

ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 40, 70-421 Szczecin, tel. (+48 91) 45 42 997, (+48 91) 45 42 998
www.wzp.pl, czl.zarzadu@wzp.pl

1. ODP. PYT. 1. JAKI JEST STAN SYTUACJI EKOLOGICZNEJ W ODRZE? CZY PROWADZONY JEST MONITORING JAKOŚCI WODY POWIERZCHNIOWEJ, JEŚLI TAK PROSZĘ O PRZEDSTAWIENIE WYNIKÓW TYCH BADAŃ

Sytuacja ekologiczna na Odrze od dawna jest zła, a śnięcie ryb jest jedynie skutkiem tego stanu, który w 2022 roku ujawnił się na skutek braku natychmiastowej reakcji odpowiednich organów. Obecnie, mimo że ponownie odnotowuje się śnięcie ryb na śląskim odcinku Odry, zależnym głównie od Kanału Kłodnica, nie zaobserwowano istotnych anomalii bezpośrednio w województwie zachodniopomorskim, związanych ze zbiornikiem Dzierżno Duże.

Kontrolą sytuacji zajmują się służby PGW Wód Polskich i Wojewody, natomiast Marszałek Województwa jest z nimi w ścisłym kontakcie i otrzymuje bieżące informacje o zagrożeniach i obecnym stanie. Służby Marszałka Województwa są w tej kwestii w bezpośrednim kontakcie z PGW WP.

Prowadzony jest monitoring jakości wody. Automatyczne, całodobowe pomiary parametrów fizyko-chemicznych wody Odry są udostępniane dla wszystkich zainteresowanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska pod adresem: <https://pomiary.gios.gov.pl/>.

Przestrzeganiem przepisów o ochronie i gospodarowaniu żywymi zasobami morza zajmuje się Główny Inspektorat Rybołówstwa Morskiego (art. 107 ustawy z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim (Dz.U.z 2024 r. poz. 243 t.j.)), a w przypadku Jeziora Dąbie GIRM Ośrodek Zamiejscowy w Szczecinie.

Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego nie posiada jednak kompetencji ustawowych do podjęcia działań w zakresie ochrony i odbudowy zasobów tego ekosystemu.

2. ODP. PYT. 2. CZY SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO JEST W STAŁYM KONTAKCIE ZE SŁUŻBAMI WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO W SPRAWIE STANU JAKOŚCI ODRY? PROSZĘ O PRZEDSTAWIENIE INFORMACJI, KTÓRE OTRZYMUJE SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO OD WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO I SŁUŻB JEMU PODLEGLYCH W ZAKRESIE MONITORINGU ODRY OD POCZĄTKU SIERPNI 2024 ROKU.

Marszałek Województwa jest w stałym kontakcie z Wojewodą Zachodniopomorskim, a służby Wojewody współpracują z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego, którym powierzono koordynację działań w tym zakresie. Kontrolą sytuacji zajmują się służby Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (PGW WP) i Wojewody. Marszałek Województwa otrzymuje bieżące informacje o zagrożeniach i stanie Odry, jednak nie jest organem właściwym do prowadzenia monitoringu stanu rzeki. Zadania samorządu województwa odnoszą się do śródlądowych wód płynących, na których ustanawiane są obwody rybackie i dotyczą przeprowadzania oceny wypełniania przez uprawnionego do rybactwa obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej.

3. ODP. PYT 3. CZY 4 WOJEWÓDZTWA, KTÓRE PODPISAŁY POROZUMIENIE W SPRAWIE PROGRAMU RATUNKOWEGO DLA ODRY PODEJMOWAŁY WSPÓŁPRACĘ I WYMIENIAŁY SIĘ INFORMACJAMI NA TEMAT STANU ODRY OD SIERPNI 2024 ROKU DO DNIA ODPOWIEDZI NA INTERPELACJĘ? JAK CZĘSTO TAKA WSPÓŁPRACA SIĘ ODBYWA, CZY MONITORING STANU ODRY JEST PROWADZONY CYKLICZNIE I CZY JEST ON RAPORTOWANY?

W wyniku realizacji celów porozumienia z Cigacic powołano Międzyregionalny Zespół Ekspertów pod przewodnictwem Marszałka Województwa Lubuskiego. W skład zespołu weszli naukowcy z Uniwersytetu Szczecińskiego, Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, specjaliści z Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego oraz pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego. Współpraca między województwami odbywa się w ramach tego zespołu, który monitorował stan Odry i prowadził badania.

4. ODP. PYT 4. JAKIE SĄ REKOMENDACJE ZESPOŁU EKSPERCKIEGO DLA POPRAWY JAKOŚCI STANU ODRY? CZY ZESPÓŁ EKSPERCKI NADAL FUNKCJONUJE? CZY NA BIEŻĄCO PROWADZI BADANIA NA PRÓBKACH WODY Z ODRY? JAK SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO PRZYGOTOWUJE SIĘ DO EWENTUALNEGO MASOWEGO POMORU RYB? CZY SĄ WYPRACOWANE DZIAŁANIA ZAPOBIEGAJĄCE, O KTÓRYCH MÓWIONO PRZY PODPISYWANIU LISTU INTENCYJNEGO W SPRAWIE PROGRAMU RATUNKOWEGO DLA ODRY?

Zarządzeniem nr 89/22 Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 sierpnia 2022 roku powołano w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego zespół ekspercki

ds. działań ratunkowych w związku z katastrofą ekologiczną na Odrze. W skład zespołu weszli naukowcy z Uniwersytetu Szczecińskiego, Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, specjaliści z Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego oraz pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego. Nadzór nad pracami zespołu sprawował Członek Zarządu Województwa Pan Stanisław Wziętek, a koordynację prac naukowców powierzono prof. dr. hab. inż. Robertowi Czerniawskiemu. Zespół zakończył badania nad próbkami wody z Odry. W ramach programu ratunkowego zespół opracował kompleksowy Program Odbudowy Ekosystemu Rzeki Odry, znany jako "Raport Odrzański", który został opublikowany na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 23 sierpnia 2023 roku pod adresem <https://www.wzp.pl/biuro-prasowe/biuro-prasowe/aktualnosci/raport-odrzański-wnioski-i-rekomendacje-dla-zanieczyszczonej-rzeki-korzystajmy-z-odry-ale-nie>.

Wśród tych rekomendacji znalazły się działania, które Marszałek wprowadza aktualnie w życie:

- Rozwijanie retencji w miastach (spowolnienie odpływu wód ze zlewni miejskich ogranicza nasilenie dostarczanych wraz z dużą wodą zanieczyszczeń do rzek, a jednocześnie zasila wody powierzchniowe z odpowiednim opóźnieniem po opadzie). Podejmowane są działania mające na celu dofinansowanie tego typu inwestycji w miastach.
- Poprawa potencjału hydrologicznego i przyrodniczego Międzyodrza – podpisano porozumienia między WZP, PGW WP RZGW w Szczecinie, Uniwersytetem Szczecińskim oraz RDOŚ w Szczecinie o wspólnej realizacji zadania. Trwają prace nad przygotowaniem wniosku o dofinansowanie największego projektu przyrodniczego i wodnego w historii województwa.

PODSUMOWANIE

Należy podkreślić, że presja zanieczyszczeń z górnej części zlewni Odry stanowi główne zagrożenie dla wód i organizmów wodnych dolnej części rzeki. Nie da się w pełni zabezpieczyć ekosystemu dolnej Odry bez poprawy stanu Odry w jej górnym biegu. Niemniej jednak podejmujemy działania zapobiegawcze i zgłębiany wiedzę na ten temat. Współpraca z Uniwersytetem Szczecińskim zaowocowała raportem, który został ukończony w 2024 roku z uwagi na potrzebę przeprowadzenia szeroko zakrojonych i długotrwałych badań. Raport ten nie jest tylko sprawozdaniem z badań, ale zawiera również istotne wnioski dotyczące diagnozy i proponowanych działań naprawczych. W zakresie, w jakim jest to możliwe, Marszałek WZP aktywnie wspiera ich wdrażanie. Dotyczy to m.in. poprawy warunków wodnych na Międzyodrzu – w tym celu podpisano porozumienie o współpracy między Marszałkiem Województwa, Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie, Uniwersytetem Szczecińskim oraz Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska. Działania, które leżą poza kompetencjami Marszałka Województwa, są omawiane z PGW WP. Wierzymy, że strona rządowa działa w tej kwestii możliwie aktywnie, a wiele informacji wskazuje na postępy w naprawie ekosystemów Odry.

Sytuacja ekologiczna na Odrze jest monitorowana przez odpowiednie instytucje, a Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego współpracuje ściśle z Wojewodą i służbami w celu ochrony i odbudowy ekosystemu. Współpraca międzyregionalna jest aktywna, mimo że zespół ekspercki zakończył swoją pracę, publikując wyniki. Działania zapobiegawcze są wypracowywane i realizowane w ramach programu ratunkowego dla Odry.

CZŁONEK ZARZĄDU

Marcin Łapeciński

Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego

ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 40, 70-421 Szczecin, tel. (+48 91) 45 42 997, (+48 91) 45 42 998
www.wzp.pl, czl.zarządu@wzp.pl